

Jaarlijksch verslag betrekkelijk de verpleging en 't onderwijs in het Nederlandsch Gasthuis voor Ooglijders met wetenschappelijke bijbladen.

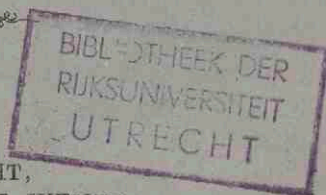
<https://hdl.handle.net/1874/356322>

ZESTIENDE JAARLIJKSCH VERSLAG
BETREKKELIJK
DE VERPLEGING EN HET ONDERWIJS
IN HET
NEDERLANDSCH GASTHUIS
VOOR
OOGLIJDERS.

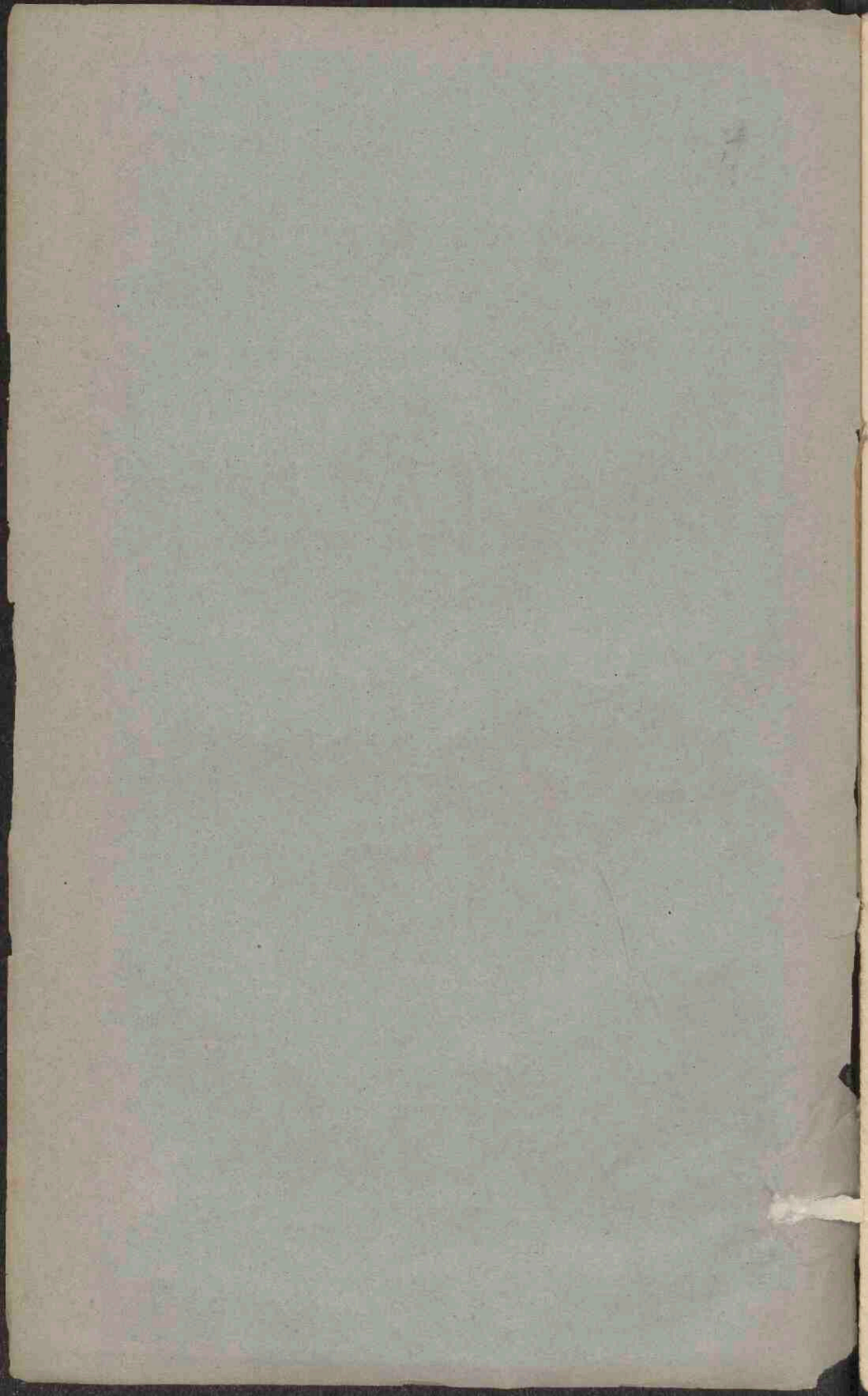
UITGEBRACHT IN MEI 1875.

DOOR
F. C. DONDERS.

UTRECHT,
P. W. VAN DE WEIJER.
1875.

oct.
23

Handwritten: T. 1. oct 1923

ZESTIENDE JAARLIJKSCH VERSLAG.

1874

betrekkelijk de verpleging en het onderwijs in het *Nederlandsch Gasthuis voor Ooglijders*, van den 1 Januarij 1874 tot den 1^{en} Januarij 1875. — ter vergadering van Bestuurders en Afgevaardigden, gehouden te Utrecht den 31 Mei 1875, uitgebracht door F. C. Donders, Directeur der Instelling.

Hooggeachte Heeren, Bestuurders en Afgevaardigden!

Het Nederlandsch Gasthuis voor Ooglijders heeft in het zestiende jaar van zijn bestaan, waarover ik thans verslag heb uit te brengen, zich door niets ongewoons gekenmerkt. Alles bleef bij het oude, dat is, indien ik mij niet bedrieg, bij het goede. Mijn verslag kan dus eenvoudig zijn.

In behandeling werden genomen 1735 ooglijders, waarvan slechts 553 uit de stad, 249 uit de provincie Utrecht. Uit andere provinciën nagenoeg 1000, en wel 14 uit Friesland, 13 uit Groningen, 13 uit Drenthe, 82 uit Overijssel, 203 uit Gelderland, 132 uit Noord-Holland, 230 uit Zuid-Holland, 35 uit Zeeland, 198 uit Noord-Brabant en 3 uit Limburg, terwijl bovendien aan 10 vreemdelingen de gewenschte hulp werd verleend.

Verpleging genoten 348 lijders, met 8987 verpleegdagen, zoodat de gemiddelde verplegingsduur ongeveer 26 dagen bedraagt. Ook alle provinciën leverden hiertoe haar contingent:

de stad Utrecht	8.
de prov. Utrecht	21.
" " Friesland	4.
" " Groningen	7.
" " Drenthe	8.
" " Overijssel	32.
" " Gelderland	65.
" " Noord-Holland	28.
" " Zuid-Holland	51.
" " Zeeland	17.
" " Noord-Brabant	99.
" " Limburg	1.
" " Vreemdelingen	7.
te zamen.	348.

Van deze werden :

196 verpleegd voor eigen rekening met	4524 verpleegdagen.
19 verpleegd voor rekening van par- ticulieren met.	409 "
27 verpleegd voor rekening van dia- coniën met.	927 "
42 verpleegd voor rekening van arm- besturen met	1363 "
27 verpleegd voor rekening van ge- meentebesturen met.	837 "
2 verpleegd voor rekening van com- missiën met	39 "
25 verpleegd voor rekening van liefdegestichten met.	676 "
10 verpleegd kosteloos met	212 "

8987

Zooals gewoonlijk, werd dus weder genoegzaam voor de helft door liefdadige instellingen, voor de andere helft op eigen kosten in de verpleging voorzien. De verpleegdag werd intusschen slechts berekend op 60 cents, dat is iets hooger dan de helft van het bedrag, waarop hij de inrichting komt te staan. Alle verpleegden hebben dus niet alleen kostelooze behandeling, maar ook ten aanzien der gewone materiële verpleging liefdadigheid genoten. Intusschen staat het vast, dat onder de voor eigen rekening opgenomenen sommigen voorkwamen, die geen behoefte hadden aan ondersteuning, die ook niet wenschten en zeer wel voor het volle bedrag in de verpleegkosten hadden kunnen voorzien. Het is daarom ernstig in overweging genomen, of niet een ander stelsel boven het tot dusverre gevolgde de voorkeur zou verdienen. Kostelooze behandeling wordt, zooals uit de cijfers blijken kan, betrekkelijk zelden toegepast, en bij het vereischte verpleeggeld laat de financiële toestand geene ruimere toepassing daarvan toe. Maar komt het niet zeer in aanmerking, een hooger verpleeggeld te vorderen, zoowel van particulieren als van gemeente- en armbesturen, een verpleeggeld, dat althans ongeveer de werkelijke verpleegkosten dekt, en op aanbeveling van bestuurders en stichters en vooral ook op die van plaatselijke commissiën vrijgeviger te zijn met kostelooze verpleging? De Regenten zijn nog niet tot het besluit gekomen, U het voorstel daartoe te doen, maar geven het U alvast in overweging, om in de vergadering van het volgende jaar daarover te beraadslagen. Op het voornemen, om van tamelijk welgestelden iets meer te eischen dan het ontoereikende verpleeggeld van 60 cents en daarbij dan reeds de kostelooze verpleging wat ruimer toe te passen, zouden zij wel gaarne al aanstonds uwe

goedkeuring ontvangen. Op de kosteloze behandeling en het gratis verstrekken der gewone medicamenten op de zoogenoemde polikliniek, waar ieder minvermogende zich kan aanmelden, zal geen inbreuk worden gemaakt.

Het vorig jaar steeg het aantal behandelde en verpleegde hooger dan ooit te voren. In betrekking daartoe is dit jaar eene kleine vermindering aan te wijzen, — binnen de grenzen intusschen der schommeling, die een welgevestigde stichting ons pleegt te vertoonen.

Er is reeds meer dan eens gezegd, dat, om zich een juiste voorstelling te maken van de beteekenis van het Nederlandsch Gasthuis voor Ooglijders, men niet enkel op het getal der behandelde en verpleegde lijdere, maar ook op den aard hunner aandoening te letten heeft. Zij zijn voor een groot deel als uitgezochte lijdere te beschouwen, door belangrijke of door zeer hardnekkige ziekten aangetast. Deze omstandigheid hangt samen met hunne herkomst uit alle oorden des rijks; want in waarheid is ons gasthuis geene Utrechtsche, maar eene Nederlandsche Stichting. Zuster-inrichtingen, die wij met welgevallen in andere plaatsen zien verrijzen, hebben een eenigszins ander karakter, zelfs de voortreffelijke inrichting, die wij een jaar geleden door de bemoeiingen van Dr. Gunning te Amsterdam zagen tot stand komen. Het aantal lijdere moge daar en elders aan dat onzer inrichting gelijk zijn of dat zelfs verre overtreffen, in belangrijkheid der gevallen staan zij allen daarbij ten achter. De statistiek der ziektegevallen aan het einde van dit verslag te vinden en meer nog het groote aantal belangrijke operatiën, in onze instelling verricht, strekken daarvan ten bewijze. Meer dan 300 groote operaties kwamen er in het afgelopen jaar weder voor, waaronder

66 extracties van grauwe staar (cataract) en 16 puncties van grauwe staar (cataract) 109 iridectomiën (vorming van kunstmatigen oogappel), 26 operaties tegen scheelzien, 46 tegen binnenwaarts gekeerde oogleden, 12 plastische operaties, 3 exstirpaties van gezwellen, 2 incisies van het netvlies, 4 operaties van samengegroeide oogleden, enz. enz. Het betrekkelijk groot aantal van extracties van cataract heeft zelfs in het buitenland de aandacht getrokken.

Zonder in bijzonderheden te treden, mogen wij in het algemeen de verklaring afleggen, dat de operaties met goeden uitslag volbracht en de behandeling met een gelukkig gevolg bekroond werd.

Het getal onherstelbare blinden, dat zich bij ons aanmeldt, wordt telken jare kleiner en kleiner: de statistiek zal het kunnen bewijzen, dat sedert 20 jaren hun aantal in Nederland is verminderd, en het is wel geen ijdele waan, wanneer onze instelling, ook als inrichting van onderwijs, zich voor een deel de verdienste daarvan meent te mogen toeëigenen.

Onder de ziektegevallen treft ons vooral het veelvuldig voorkomen van verwonding van het oog en van het indringen van vreemde lichamen. Van 1 Januari 1874 tot op den huidigen dag werd het eerste 55, het laatste 58 malen gezien, gezamenlijk dus 113 gevallen van verwonding of van het indringen van vreemde lichamen. Een nauwkeurige statistiek, met het oog ook op de oorzaken en gevolgen, die in de wetenschappelijke bijbladen van dit verslag zal te vinden zijn, is der belangstelling overwaardig. Wij stippen daaruit slechts aan, dat vreemde lichamen vaak weken en zelfs maanden in het hoornvlies en achter de oogleden verborgen bleven, de lastigste verschijnselen opwekkende, en als gewone oogziekten waren

behandeld, zelfs met inunctie-kuren, totdat — met de ontdekking en de verwijdering der oorzaak de gevolgen van zelf weken; voorts, dat bij het diepe indringen der verwonding tijdige operatieve hulp vaak het oog nog redden kan; eindelijk, dat bij doordringende wonden in de ciliair-streek, dat is even buiten de grenzen van het hoornvlies, onmiddellijk exstirpatie van het getroffen oog wordt gevorderd, om het andere oog voor ondergang door sympathische ontsteking te behoeden. Een treffend geval van dien aard moge hier plaats vinden. Uit eene verwijderde provincie kwamen de bezorgde ouders haastig tot ons met een lieven gezonden jongen van drie jaar, die zich met een mes in de gevaarlijke streek had verwond. Onze uitspraak was, dat, om het gezonde oog te redden, het getroffene onmiddellijk moest worden verwijderd. Op zoo forschen maatregel waren de ouders niet voorbereid. Aanvankelijk verzette hun gevoel zich daartegen met alle kracht: de wond was klein en scheen van weinig beteekenis, het gezichtsvermogen ook zelfs niet opgeheven. Maar tot kalmte gekomen, onderwierpen zij zich met vertrouwen aan onze uitspraak en verlieten ons reeds na weinige dagen met hun kind, dat wel is waar aan de eene zijde nu een kunstoog droeg, maar ook één gezond oog behouden mocht, — naar wij hopen en verwachten, voor het geheele leven. En ziet, eenige maanden later, hooren de ouders, terwijl hunne smart zeker nog wel niet geleenigd was, dat in dezelfde gemeente een kind, door verwonding aan het eene oog getroffen, ook reeds door ontsteking van het tweede oog was aangedaan. Belangstellend snelt de vader naar het huis der behoeftige ouders en laat op zijne kosten het kind naar onze inrichting overbrengen. Opmerkelijk samentreffen! De wond was van gelijken aard en in dezelfde streek

doorgedrongen als bij het eerste kind; maar, helaas, de sympathische ontsteking, die dáár door een stout ingrijpende operatie was afgewend, had reeds begonnen zich hier te ontwikkelen. Nog werd de operatie verricht en alle zorg aan de behandeling van het ontstoken oog besteed; maar het gezichtsvermogen ging toch tot op het tellen van vingers verloren, en het is te vreezen, dat herhaalde recidieven, waarvan reeds ééne werd gezien, het gezichtsvermogen tot het enkel waarnemen van licht, zonder vormen, zullen reduceeren. Dit geval was wel in staat, om de ouders van het eerste kind met de gedane kunstbewerking te verzoenen niet alleen, maar om hun hart tot dankbaarheid te stemmen.

De oorzaak der verwonding in het laatste geval was roekelooze moedwil. Te dikwijls komen ons gevallen voor van belangrijke kwetsuren, ten gevolge van baldadig steenen werpen, om onze ergernis daarover bij deze gelegenheid niet uit te spreken. Het toezicht der politie tegen die gevaarlijke gewoonte is gebrekkig en kan uit den aard der zaak nauwlijks voldoende zijn; maar op ouders en op onderwijzers rust de plicht, er nauwlettend op toe te zien en ernstig tegen het gevaar te waarschuwen.

Dr. Snellen heeft omtrent dit onderwerp een circulaire gericht aan de onderwijzers te Utrecht, vergezeld van eene waarschuwing, in groote letteren gedrukt, die in vele scholen is opgehangen. Ook elders verdient deze maatregel te worden toegepast. Dat overigens, zooals Dr. Snellen zich voorstelt, het onderwijs in gymnastiek, daarbij het leeren van doelmatige bewegingen en het leeren erkennen van gevaar voor zichzelf en voor anderen, wel het meest geschikt is, om de schooljeugd van haren lichtzinnigen moedwil terug te brengen, schijnt mij zeer menschkundig gezien.

Na over onze Stichting als instelling van weldadigheid te hebben gesproken, blijft mij over, haar nog als instelling van onderwijs te gedenken. Ook in dit opzicht, zooals ik meer dan eens in het licht stelde en ook boven reeds deed uitkomen, komt zij op indirecte wijze der lijdende menschheid ten goede. In het verslag van het afgelopen jaar maakte ik melding van twee onzer discipelen, die zich met bepaalde onderzoekingen bezig hielden, de Heer Mulder met een onderzoek over parallele rolbeweging van het oog, de Heer van Moll met bepalingen over incongruentie der netvliezen, met het voornemen, die onderwerpen in hunne dissertaties te behandelen. Dat is thans geschied. De genoemde heeren hebben den doctoralen titel verworven en na speciëele studiën in de oogheelkunde, waartoe onze Stichting hen in staat stelde, zich als oogartsen, resp. te Groningen en te Rotterdam, gevestigd. Ongetwijfeld wacht hen daar een nuttige werkking. Zoo heeft onze inrichting het voorrecht, hare kweekelingen in geheel Nederland, in de meeste landen van Europa en zelfs sommigen in andere werelddeelen werkzaam te zien. Het onderzoek van Dr. van Moll is reeds in de wetenschappelijke bijbladen van het vorig jaar te vinden, dat van den Heer Mulder zal met andere, deels door leerlingen onzer school deels door mij zelve verricht, in die van het thans uitgebracht verslag eene plaats vinden. Daaruit moge blijken, dat het streven, om voor de ontwikkeling onzer wetenschap werkzaam te zijn, niet is uitgedoofd. Het onderwijs werd naar het oude schema voortgezet. Er werden theoretische en klinische lessen gegeven, terwijl bovendien de polikliniek voor allen openstond en ruime gelegenheid gegeven was tot het bijwonen der operatiën in vivo, waarbij het aan verklaring en aanwijzing niet ontbrak.

Minder bezocht dan gewoonlijk was het onderwijs in de laatste helft van het afgelopen en vooral in het thans ingetreden jaar. Wel namen enkele vreemde kunstgenooten en officieren van gezondheid, met verlof uit Nederlandsch Indië hier aanwezig, belangstellend daaraan deel; maar het getal onzer gewone Studenten daalde onder het gemiddelde, en twee omstandigheden zijn er bovendien, die niet bijzonder geschikt schijnen, om hunne belangstelling in de oogheekunde te prikkelen. De eene is gelegen in den grooten afstand tusschen het algemeene ziekenhuis en het gasthuis voor ooglijders; de andere in het nog vigeerende Staatsexamen, dat de vrije studie veelal in examen-studie heeft doen ontaarden. Terwijl in de examen-commissie geen oogheekundige zitting heeft, meent men, ik geloof te recht, dat de eischen in die specialiteit voor de gewone artsen niet zoo bijzonder hoog zullen worden opgevoerd. Intusschen moge aan die omstandigheden geen te groote invloed worden toegerekend. De oogheekunde zal altijd diegenen aantrekken, die zin hebben voor positieve kennis. Maar in de golven van het academie-leven volgt op het diepste dal soms de sterkste stijging, en terwijl de Utrechtsche hoogeschool het laatste jaar arm was aan candidaten in de geneeskunde, zien wij thans een groote en veelbelovende schare in aantocht, die aan het praktisch-medische onderwijs in het algemeen en aan het oogheekundige in het bijzonder ook weer nieuw leven zal bijzetten.

Is het getal discipelen tijdelijk minder groot, wij vinden eene compensatie dáárin, dat elk van hen gelegenheid heeft des te beter te zien en des te meer te profiteeren. Onze zorg zal het blijven, niet in ijver te verslappen en door inwendigen prikkel te vergoeden, wat aan uitwendigen mocht ontbreken.

De finantiëele uitkomsten der Stichting, waarvan ik uit naam van Regenten hier een kort overzicht laat volgen, zijn over het afgelopen jaar betrekkelijk gunstig te noemen. Het nadeelig saldo van het verplegingsfonds, dat, in het vorig jaar met *f* 454.77 vermeerderd, tot *f* 675.62 gestegen was, werd in het afgelopen jaar teruggebracht tot *f* 286.47, zoodat de rekening, afgezien van vroegere saldos, een voordeelige uitkomst van *f* 389.15 oplevert.

De ontvangsten, namelijk, van het genoemde fonds be-
droegen:

aan verpleeggelden	<i>f</i>	5494.51
aan jaarlijksche bijdragen.	"	4547.95
aan renten van kapitalen	"	1164.90
aan huur van gebouwde eigendommen	"	450.—
	<i>f</i>	<u>11657.36</u>

De uitgaven:

aan onderhoud van gebouwen	<i>f</i>	1137.53
Grond- en andere belastingen	"	239.36
Tractementen, enz	"	2105.—
Voeding, verwarming, enz	"	5585.78
Kleeding en meubilair.	"	837.62
Kosten van beheer	"	479.26
Chemicaliën en Instrumenten	"	887.04
	<i>f</i>	<u>11271.59</u>

Intusschen zouden wij meer reden hebben, ons over deze uitkomst te verheugen, moesten wij niet constateeren, dat het totaal der jaarlijksche bijdragen eene niet onaanzienlijke vermindering heeft ondergaan. Vooral met het oog op het uitgesproken plan, om aan de kostelooze verpleging meer uitbreiding te geven, veroorloven wij ons daarom op nieuw een beroep te doen op den ijver der

plaatselijke commissiën. Mochten wij vóór twee jaren dankbaar wijzen op den gunstigen uitslag van de hernieuwde pogingen der Haarlemsche commissie, thans was het vooral de commissie van 's Gravenhage, die voor hare vruchtbare bemoeiingen op onze bijzondere erkentelijkheid aanspraak heeft. Moge het voorbeeld dier commissie anderen tot navolging prikkelen!

Het kapitaalfonds, waarin alle niet periodieke bijdragen worden gestort, zagen wij in het afgelopen jaar weder regelmatig stijgen. In Dr. Westhoff, te Batavia, die ons een gift van *f* 250 deed geworden, verwierf onze instelling onlangs een nieuwen bestuurder. Met groote ingenomenheid maken wij reeds hier gewag van dit treffend blijk van erkentelijkheid van onzen oud-interne, wiens goede trouwe diensten, hij moge zich daarvan overtuigd houden, hier niet vergeten zijn. Ook Dr. de Voogt, te Pau, dien wij in vroegere jaren mochten bij ons zien, verbond zich thans als Stichter aan onze instelling. Door tusschenkomst van wijlen Dr. van der Leeuw te Amersfoort, ontvingen wij van een zijner stadgenooten een som van *f* 100. Het was met blijkbare voldoening, dat onze honoraire Bestuurder, wien wij een woord van erkentelijke hulde niet mogen onthouden, op de vergadering van het vorig jaar, ons dit laatste blijk gaf van zijne onverflauwde belangstelling in onze Stichting. Als Stichters mochten wij verder in ons album opteekenen den Heer Mr. G. A. Fokker te Middelburg en Mevrouw van Bern te Zeist, beide met een gift van *f* 100; den generaal de la Sarraz en den Heer Eduard J. Jacobson beide te 's Gravenhage, voorts Dr. Kreenen te Zwolle, allen met bijdragen van *f* 50. En al weder hebben wij onzen hooggeschatten vriend J. J. Cremer dankbaar te vermelden, die ons de helft schonk der

zuivere opbrengst eener te Utrecht gehouden lezing, zooals hij te kennen gaf, voor de hulp aan een door hem aanbevolen lijder verleend, den 66-jarigen Hendrik Alberts: den armen man werd het éénige goede oog, dat hij bezat, door den hoorn eener koe vernield, en nu mocht het ons gelukken, het gebrekkige oog, dat sedert jaren voor hem geen waarde had gehad, in zoover bruikbaar te maken, dat hij in staat bleef, als van ouds zijn schapen te hoeden.

Verder vloeiden in het kapitaalfonds een gift van f 40 van den Heer H. J. P. Schuit te Amersfoort, van f 20 van den Heer L. van Haaften, giften van f 25 van Jhr. Mr. A. Serrurier te 's Gravenhage en Jhr. Storm van 's Gravesande van den Bramel, van f 20 van Dr. S. te Rotterdam, giften ook van Dr. J. J. Rombach te Lange Ruige Weide en den jongen heer Herman Gerlings te Leiden. Voorts diversen uit 's Hage en Utrecht, ten bedrage van f 35 en f 7. Eindelijk f 91 van achterstallige posten, aan onze instelling afgestaan.

Voor grootere en kleinere giften brengen wij gelijkelijk en even gaarne onzen dank.

Legaten werden aan de Instelling toegekend door den Heer J. W. Loggen te Barneveld en door Douairière Baronesse Speijart van Woerden te Utrecht, beide tot een bedrag van f 300, door den Heer Baron de Vos van Steenwijk te Zwolle tot een bedrag van f 250; voor een som van f 100 door den Heer Buma te Leeuwarden, Stichter en begunstiger, die niet wilde, dat met zijn overlijden zijn jaarlijksche bijdragen voor weldadige instellingen kwamen te vervallen.

Eindelijk schonk ons Mevrouw de Wed. H. A. van den Wall Bake, gevolg gevende aan den wensch van haren overleden echtgenoot, eene som van f 1000. Zoo was dan een der laatste gedachten van onzen onvergete-

lijken vriend en mederegent nog aan de Stichting gewijd, die tijdens zijn leven zoovele blijken zijner warme en zuivere belangstelling had mogen ontvangen. Een woord was voldoende geweest, om in 1858 hem te doen toetreden tot de centrale commissie, die zich de vestiging onzer Stichting ten doel stelde en gelukkig tot stand bracht. En sedert die vestiging als regent aan de instelling verbonden, wijdde hij zich onafgebroken aan hare belangen en wist die door zijn schrander oordeel en praktischen blik te bevorderen. Trouw woonde hij onze vergaderingen bij. Zijn woord had hier, als overal elders, grooten invloed; want het was waar, eenvoudig en oprecht, en, hoe vast zijne overtuiging gevestigd ware, altijd bescheiden. *Bake* had liefde voor onze Stichting, eene liefde, die haren oorsprong had in een bewonderingswaardig helder inzicht van hare beteekenis, niet slechts als gasthuis voor ooglijders, maar ook als instelling voor onderwijs en wetenschap. Meer dan eens gaf hij mij blijken van waardeering en genegenheid, die ik op hoogen prijs stelde. Want ik had een onbegrensde achting voor zijn groot en edel karakter. Het heeft alle proeven doorgestaan — van vreugde en droefheid, van voorspoed en tegenspoed — maar zich nooit verloochend. En wie *Bake* gadesloeg, terwijl een chronisch lijden met gestadigen tred onverbiddelijk zijn krachten sloopte, — bij toenemende smarten klagende noch morrende, beminnelijk jegens een ieder, belangstellend in alle goede dingen, werkende nog wat hij werken kon, volkomen gelaten met den naderenden dood voor oogen, — kon hem zijn eerbied en bewondering niet ontzeggen. Ik acht het een voorrecht in mijn leven een man als *Bake* gekend en in zijn vriendschap gedeeld te hebben. In de annalen onzer Stichting is zijn naam met onuitwischbare letteren opgeteekend.

STATISTIEK der oogziekten, voorgekomen in het
Nederlandsch Gasthuis voor Ooglijders van den
 1 Januari 1874 tot den 1 Januari 1875 bij
 1735 lijders.

Ophthalmia catarrhalis	108.
" granulosa	26.
" blennorrhœica	5.
" purulenta neonatorum	3.
" diphtherina	2.
Trachoma.	56.
Ophthalmia serophulosa.	132.
Panophthalmia	2.
Kerato-malacia	6.
Sphacelus corneae	2.
Ulcus cum hypopyo	15.
Ulcus corneae (keratitis)	71.
Irido-keratitis	1.
Prolapsus iridis.	3.
Synechia anterior	7.
Keratitis diffusa	9.
Maculae corneae	86.
Leucoma	30.
Staphyloma corneae et staphyloma scleroticae anterior	3.
Kyklitis	2.
Iritis	31.
Fistula corneae	1.
Synechia posterior.	9.
Atresia pupillae en irido-chorioiditis	28.

Irideremia	1.
Sclerotitis anterior en episcleritis	13.
Cataracta senilis	76.
" congenita	6.
" pyramidalis	2.
" diabetica	2.
" secundaria	7.
" mollis	5.
" traumatica	3.
Aphakia	28.
Luxatio lentis	2.
Obscuratio corporis vitrei	7.
Retinitis (apoplectica, luëtica)	3.
" e morbo Brightii	2.
" pigmentosa (hemeralopia)	11.
Neuritis optica	24.
Solutio retinae	14.
Mergvlammen	1.
Chorioiditis	29.
Glaucoma.	16.
Amblyopia congestiva	26.
" et amaurosis cum papilla alba	21.
" gravidarum	1.
Buphthalmos	6.
Atrophia bulbi.	44.
Microphthalmos.	2.
Spasmus clonicus palpebrarum	2.
Tumor orbitae	3.
Anophthalmos	30.
Traumata	29.
Corpora aliena	31.
Paresis muscularis (strabismus paralyticus, ptosis paralytica et mydriasis paralytica)	4.

Strabismus	67.
Nystagmos	12.
Ptosis	4.
Entropion en dystichiasis	15.
Ectropion.	10.
Symblepharon	2.
Abscessus palpebrae	3.
Blepharadenitis	34.
Tumor cysticus	9.
Dacryocystitis (obstructio ductus lacrymalis)	55.
Exanthema faciei et palpebrarum	2.
Dolor oculi	2.
Asthenopia accommodativa	22.
Myopia	104.
Presbyopia	255.
Hypermetropia	122.
Astigmatismus	42.
Anisometropie	12.
Lupus faciei.	2.
Pterygium	3.
Herpes zoster trigemini	1.
Epithelioma	7.
Atrophia retinae	2.
Neoplasma conjunctivae	1.
Protrusio bulbi.	7.
Abscessus orbitae	3.
Paresis oculo-motorii	4.
Coloboma chorioideae	2.
Coloboma iridis congenita	2.

IN 1874 BIJGEKOMEN

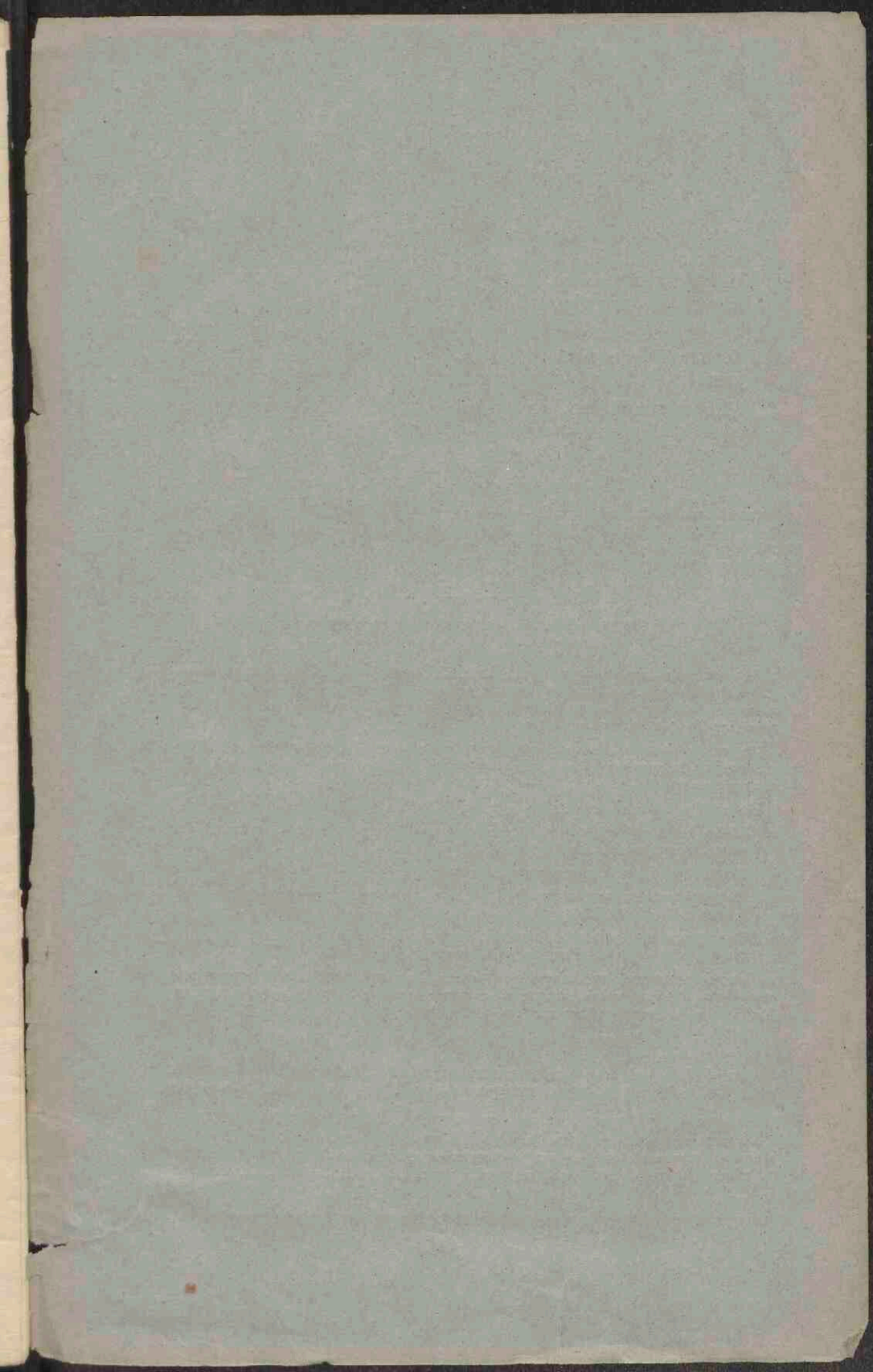
STICHTERS.

Mevrouw van Bern.	Zeist.
Mr. G. A. Fokker.	Middelburg.
Eduard J. Jacobson.	's Hage.
Dr. J. J. Kreenen.	Zwolle.
N. N.	Amersfoort.
Z. Exc. de Generaal J. A. H. de la Sarraz.	's Hage.
Dr. de Voogt.	Pau.

BEGUNSTIGERS.

Dr. J. M. Addink.	's Hage.
Jhr. Mr. Godin de Beaufort.	Utrecht.
Baron van Boetzelaer.	Amersfoort.
Jhr. W. Boreel van Hoogelande.	's Hage.
Blankert. (<i>Ontvanger</i>)	IJsselstein.
Ds. F. Lion Cachet.	Nieuw Loosdrecht.
A. Couvee.	Breukelen.
Jhr. F. de Casembroot.	's Hage.
K. Enthoven.	Breukelen.
M. H. Godefroi.	's Hage.
Mejufvr. E. Harmsen.	Zutphen.
W. A. Hattinga Raven.	's Hage.
Eduard L. Jacobson.	"
Dr. J. J. Kreenen.	Zwolle.
Douair. van Karnebeek—Rochussen.	's Hage.
Jonkvr. Krantz.	"
M. Kruijt Azn.	"
Douair. Gravinne van Lijnden—Singendonck.	"
Mr. J. H. C. Lisman.	"
Mr. A. J. A. van Lanschot.	's Bosch.
Mr. H. van Maritz van Craeijenstein.	Beek.
Jhr. Melvil van Carnbee.	's Hage.
O. M. J. Morrees.	"
J. Manten en Zonen.	"

Jhr. P. van Meeuwen.	's Bosch.
Ds. H. Pierson.	"
A. A. Baron Quarles de Quarles.	Utrecht.
Freule M. Rensdorp van Macquette.	's Hage.
Jhr. J. Rensdorp van Macquette.	"
Jhr. C. R. van Rijkevorsel.	's Bosch.
Mevr. de Wed. M. Spoor—Hoijer.	Utrecht.
C. D. van Schouwenburg.	's Hage.
G. H. van der Schuijt.	's Bosch.
Dr. S. Talma.	Utrecht.
Dames Visscher Bouricius.	Arnhem.
Mr. J. de Witte van Citters.	's Hage.
Dr. G. de Wilde. (Predikant)	Overzande.
Baronesse van Zuylen van Nijveldt.	's Hage.

UITTREKSEL UIT DE STATUTEN.

1. Stichters zijn allen, die 50 gulden of meer tot stichting, inrigting of instandhouding der instelling bijdragen of bijgedragen hebben. Zij worden onder dien naam in het album der stichting vermeld.
2. Onder den naam van Bestuurders worden in het album opgeteekend, al diegenen, welke 250 gulden of meer tot stichting, inrigting of instandhouding bijdragen of bijgedragen hebben.
3. Als begunstigers worden aangemerkt al diegenen, welke zich tot eene jaarlijksche bijdrage van minstens f 2.50 verbinden.

Bewijs van inschrijving worde verzonden aan Prof. DONDERS of aan den Heer Mr. VERLOREN VAN THEMAAT, Secretaris der Instelling, bij verkiezing ook aan den Secretaris van een der Plaatselijke Commissiën (verg. Album, 6e Jaarlijksch Verslag bl. 10).

AANWIJZING VOOR OOGLIJDERS.

Behoeftige en minvermogene ooglijders, die geneeskundige hulp verlangen, moeten zich 'smorgens vóór tien ure aanmelden. Zij ontvangen de geneeskundige adviezen *kosteloos*. Er wordt gezorgd, dat brillen en dergelijke behoeften *tegen fabrieksprijs* kunnen verkregen worden.

De verpleegkosten zijn voor dit jaar vastgesteld op **60 cents** per dag. Hieronder zijn alle verplegingsbehoefden (verzorging, voeding, huisvesting, bewasching, enz.) begrepen.

De verpleging wordt alleen toegestaan, indien de ooglijders voorzien zijn van:

- a. Zindelijke kleding en het noodige ondergoed ter verschooning (van elk der onderkleederen minstens één stuk),
- b. Reisgeld voor de terugreis naar de woonplaats.
- c. Het bedrag der verpleegkosten, of eene verklaring door wien de verpleegkosten zullen betaald worden.

Brieven moeten *franco* ingezonden worden; wordt antwoord verlangd, zoo moet een postzegel of briefkaart worden ingesloten.

Deze inrichting is uitsluitend ten dienste van behoeftige en minvermogene ooglijders, die niet wel in staat zijn de geneeskundige behandeling te bekostigen. Bewijs van onvermogen kan worden gevorderd.

MODEL VAN VERKLARING.

Door Ondergeteekenden wordt ter verpleging in het **Nederlandsch Gasthuis voor behoeftige en minvermogene ooglijders** aanbevolen de ooglijder

De verpleegkosten en kleine voorschotten voor brillen of dergelijke behoeften, benevens eventueele kosten van correspondentie of incassering, zullen dadelijk na afdoop der verpleging, voldaan worden door